

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 8. júla 2010*

Vo veci C-334/08,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 18. júla 2008,

Európska komisia, v zastúpení: A. Aresu a A. Caeiros, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Talianskej republike, v zastúpení: I. Bruni, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci G. Albenzio, avvocato dello Stato, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

* Jazyk konania: taliančina.

ktorú v konaní podporuje:

Spolková republika Nemecko, v zastúpení: M. Lumma a B. Klein, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

vedľajší účastník konania,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory J.N. Cunha Rodrigues (spravodajca), sudcovia A. Rosas, U. Löhmus, A. Ó Caoimh a A. Arabadjiev,

generálna advokátka: J. Kokott,
tajomník: N. Nančev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 17. decembra 2009,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 15. apríla 2010,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Komisia Európskych spoločenstiev sa svojou žalobou domáha, aby Súdny dvor určil, že Talianska republika si tým, že odmietla poskytnúť Komisii vlastné zdroje zodpovedajúce colnému dlhu, ktorý vznikol v dôsledku protiprávnych povolení na zriadenie a prevádzku colných skladov typu C v Tarente, udelených od 27. februára 1997 Direzione compartimentale delle dogane per le Regioni Puglia e Basilicata (Oblasťné colné riaditeľstvo pre oblasti Apúlia a Basilicata) so sídlom v Bari, a následných povolení na prepracovanie pod colným dohľadom a aktívny zošľachtovací styk až do ich zrušenia 4. decembra 2002, nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 10 ES, článku 8 rozhodnutia Rady 2000/597/ES, Euratom z 29. septembra 2000 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 253, s. 42; Mim. vyd. 01/003, s. 200), a článkov 2, 6, 10, 11 a 17 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 z 22. mája 2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 94/728/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev (Ú. v. ES L 130, s. 1; Mim. vyd. 01/003, s. 169).

Právny rámec

2 V oblasti vlastných zdrojov Únie bolo rozhodnutie Rady 94/728/ES, Euratom z 31. októbra 1994 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 293, s. 9) s účinkom od 1. januára 2002 zrušené a nahradené rozhodnutím 2000/597.

3 Podľa článku 2 ods. 1 rozhodnutia 2000/597:

„1. Príjem z nižšie uvedeného tvorí vlastné zdroje, ktoré vstupujú do rozpočtu Európskej únie:

...

b) poplatky v rámci spoločného colného sadzovníka a ostatné poplatky stanovené, alebo ktoré stanovia inštitúcie spoločenstiev s ohľadom na obchodovanie s [v obchode s – *neoficiálny preklad*] nečlenskými krajinami...

...“

4 Článok 8 ods. 1 rozhodnutia 2000/597 stanovuje:

„Vlastné zdroje spoločenstiev, na ktoré sa odvoláva článok 2 ods. 1 písm. a) a b) vyzbierajú členské štáty v súlade s národnými ustanoveniami uloženými v zákone, nariadení alebo správnom opatrení, ktoré sa prijme ak je to potrebné tak, aby spĺňalo požiadavky predpisov spoločenstva.

Komisia v pravidelných intervaloch preskúma národné ustanovenia, ktoré jej oznámia členské štáty, zašle členským štátom úpravy, ktoré považuje za potrebné, aby sa zabezpečil ich súlad s predpismi spoločenstva a podá správu orgánu, ktorý zodpovedá za rozpočet.

Členské štáty dajú Komisii k dispozícii zdroje uvedené v článku 2 ods. 1 písm. a) až d):“

- 5 Článok 2 ods. 1 nariadenia č. 1150/2000, ktorý sa nachádza v prvej hlave tohto nariadenia nazvanej „Všeobecné ustanovenia“, uvádza:

„Na účely uplatňovania tohto nariadenia vzniká nárok spoločenstva na vlastné zdroje, ktoré sú uvedené v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) rozhodnutia 94/728/ES, Euratom bezodkladne po splnení podmienok týkajúcich sa zápisu nároku do účtovných kníh a upovedomenia dlžníka, ktoré sú ustanovené v colných predpisoch.“

- 6 Článok 6 ods. 1 až 3 písm. a) a b) nariadenia č. 1150/2000, ktorý sa nachádza v druhej hlave tohto nariadenia nazvanej „Účty pre vlastné zdroje“, stanovuje:

„1. Účty pre vlastné zdroje vedie štátna pokladnica jednotlivých členských štátov alebo orgány určené členskými štátmi; účty sa vedú samostatne pre jednotlivé druhy zdrojov.

2. Pre potreby účtovníctva vlastných zdrojov sa mesiac končí najskôr o 13.00 hod. v posledný pracovný deň mesiaca, v ktorom vznikol nárok.

3. a) Nároky vzniknuté v súlade s článkom 2 sa podľa písmena b) tohto odseku zapisujú do účtovných záznamov [účtovné záznamy obvykle nazývané ‚účet A‘] najneskôr v prvý pracovný deň po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom nárok vznikol.

b) Vzniknuté nároky, ktoré neboli zapísané v účtovných záznamoch uvedených v písmene a), pretože ešte neboli vybrané a nebola za ne zložená záruka, sa v dobe stanovenej v písmene a) vedú v samostatných účtovných záznamoch [účtovné záznamy obvykle nazývané ‚účet B‘]. Členské štáty môžu prijať tento postup aj v prípade, že oprávnenosť vzniknutých nárokov, za ktoré sa zložila záruka, je namietaná a že tieto čiastky sa po urovaní sporov vyplývajúcich z takéhoto namietania môžu zmeniť.“

7 Článok 9 ods. 1 nariadenia č. 1150/2000, ktorý sa nachádza v tretej hlave tohto nariadenia nazvanej „Sprístupňovanie vlastných zdrojov“, stanovuje:

„V súlade s postupom ustanoveným v článku 10 pripisuje každý členský štát vlastné zdroje na účet založený v mene Komisie v rámci štátnej pokladnice alebo orgánu, ktorý na tento účel určil...“

8 Podľa článku 10 ods. 1 nariadenia č. 1150/2000, ktorý sa nachádza v tej istej tretej hlave:

„Po odpočítaní nákladov na vyberanie vo výške 10% v súlade článkom 2 ods. 3 rozhodnutia 94/728/ES, Euratom sa vklad vlastných zdrojov uvedený v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) daného rozhodnutia vykoná najneskôr v prvý pracovný deň nasledujúci

po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom nárok vznikol, v súlade s článkom 2 tohto nariadenia.

Avšak pre nároky uvedené v účtovných záznamoch [B] podľa článku 6 ods. 3 písm. b) sa vklad musí vykonať najneskôr v prvý pracovný deň nasledujúci po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom boli nároky nahradené.“

- 9 Článok 11 nariadenia č. 1150/2000 uvádza:

„Akékoľvek omeškanie v prípade vkladu na účet uvedený v článku 9 ods. 1 má pre príslušný členský štát za následok vznik povinnosti platiť úroky podľa úrokovej sadzby platnej v príslušný deň pre operácie krátkodobého verejného financovania zvýšenej o dve percentá. Táto sadzba sa za každý mesiac meškania zvyšuje o 0,25 percenta. Zvýšená sadzba sa vzťahuje na celú dobu omeškania.“

- 10 Článok 17 ods. 1 a 2 nariadenia č. 1150/2000, ktorý sa nachádza v siedmej hlave tohto nariadenia nazvanej „Ustanovenia týkajúce sa inšpekčných opatrení“, stanovuje:

„1. Členské štáty vykonajú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili, že čiastka zodpovedajúca nárokom vzniknutým podľa článku 2 je sprístupnená [poskytnutá – *neoficiálny preklad*] Komisii tak, ako je uvedené v tomto nariadení.

2. Členské štáty sú oslobodené od povinnosti sprístupňovať Komisii čiastky zodpovedajúce vzniknutým nárokom výhradne v prípade, keď z dôvodu *vis maior* tieto

čiasťky nevybrali. členské štáty navyše môžu považovať túto povinnosť sprístupňovať takéto čiastky Komisii za bezpredmetnú v špecifických prípadoch, kedy sa po dôkladnom vyhodnotení všetkých relevantných okolností jednotlivých prípadov zistí, že vyberanie je z dlhodobého hľadiska nemožné z dôvodov, ktoré nemožno prisúdiť členským štátom. Ak tieto čiastky, prevedené do príslušnej národnej meny za použitia výmenného kurzu platného v prvý pracovný deň mesiaca október predchádzajúceho kalendárneho roka presahujú 10 000 eur, musia byť takéto prípady uvedené v správe ustanovenej v odseku 3; táto správa musí obsahovať uvedenie dôvodov, pre ktoré príslušný členský štát nebol schopný príslušné čiastky sprístupniť [poskytnúť – *neoficiálny preklad*]. Komisia môže, ak je to vhodné, postúpiť svoje pripomienky príslušnému členskému štátu do šiestich mesiacov.“

- 11 Nariadenie č. 1150/2000 bolo zmenené a doplnené nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2028/2004 zo 16. novembra 2004 (Ú. v. EÚ L 352, s. 1, ďalej len „zmenené nariadenie č. 1150/2000“), ktoré nadobudlo účinnosť 28. novembra 2004.
- 12 Článok 17 ods. 2 zmeneného nariadenia č. 1150/2000 uvádza:

„Členské štáty sú oslobodené od povinnosti sprístupniť [poskytnúť – *neoficiálny preklad*] Komisii čiastky zodpovedajúce stanoveným nárokom, ktoré nie je možné vybrať:

a) z dôvodu *vis maior*; alebo

b) z iných dôvodov, ktoré im nie je možné pripísať.

Čiastky stanovených nárokov sa prehlásia za čiastky, ktoré nie je možné vybrať, na základe rozhodnutia príslušného správneho orgánu, ktorý túto skutočnosť zistí.

Čiastky stanovených nárokov sa považujú za čiastky, ktoré nie je možné vybrať najneskôr po uplynutí piatich rokov odo dňa, kedy bola čiastka stanovená podľa článku 2, alebo v prípade správneho alebo súdneho odvolania, po vynesení alebo uverejnení konečného rozhodnutia.

V prípade čiastočnej úhrady alebo úhrad, začína plynúť najviac päťročné obdobie odo dňa uskutočnenia poslednej platby, ak sa týmto dlh nevyrovnal.

Čiastky prehlásené alebo považované za čiastky, ktoré nie je možné vybrať, sa s končenou platnosťou odpíšu zo samostatného účtu uvedeného v článku 6 ods. 3 písm. b). Vykážu sa v prílohe k štvrtročnému výkazu uvedenému v článku 6 ods. 4 písm. b) a v prípade potreby tiež vo štvrtročnom výkaze uvedenom v článku 6 ods. 5.“

Konanie pred podaním žaloby

- ¹³ V dôsledku sťažností týkajúcich sa colných nezrovnalostí, ku ktorým údajne došlo v colnom okrsku Tarent (Taliansko), požiadala Komisia listom z 27. októbra talianske orgány, aby jej k tejto veci poskytli vysvetlenia.

- 14 Tieto orgány vo svojej odpovedi odovzdali Komisii správu z interného auditu z 18. februára 2003, z ktorej vyplýva, že:
- 27. februára a 7. apríla 1997 vydali príslušné talianske colné orgány najmä spoločnosti Fonderie SpA (ďalej len „Fonderie“) niekoľko povolení na zriadenie dvoch súkromných colných skladov typu C a prepracovanie pod colným dohľadom hliníkových ingotov, ktoré sa v týchto skladoch nachádzali a ktoré patria do položky colného sadzobníka 7601, ktorej zodpovedá clo vo výške 6 %, na hliníkové odpady patriace do položky sadzobníka 7602, ktorá je oslobodená od cla,
  - dotknuté povolenia boli zjavne vydané v rozpore s colnými predpismi Spoločenstva a viedli k tomu, že v rokoch 1997 až 2002 neboli stanovené ani vybrané vlastné zdroje Spoločenstva, pričom colný dlh sa odhaduje na približne 46,6 miliárd talianskych lír,
  - po tom, ako jedna spoločnosť z toho istého odvetvia podala sťažnosť, príslušné colné orgány 4. decembra 2002 sporné povolenia zrušili a stanovili nárok Spoločenstva na dotknuté vlastné zdroje,
  - okrem dotknutých spoločností boli za čiastku colného dlhu a vydanie protiprávných povolení vzatí na zodpovednosť aj niektorí talianski colní úradníci, proti ktorým bolo začaté trestné stíhanie pre „pašovanie vo veľkom rozsahu“ a „falšovanie verejných listín“.

- 15 Listom z 30. septembra 2005 predložili talianske orgány Komisii doplňujúce informácie, z ktorých vyplývalo, že celková čiastka spreneverených príjmov Spoločenstva predstavovala 22730818,35 eura a že táto čiastka bola v priebehu marca, júna a júla 2003 zapísaná na základe článku 6 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 1150/2000 na účet B.
- 16 Po výmene korešpondencie medzi talianskymi orgánmi a Komisiou zaslala Komisia 23. marca 2007 Talianskej republike výzvu listom, v ktorom vyzvala tento členský štát, aby jej čo najskôr poskytol čiastku 22730818,35 eura zodpovedajúcu vlastným zdrojom, ktoré sám stanovil, a aby uviedol túto čiastku v prílohe mesačného výkazu k účtu A uvedenej v článku 6 ods. 3 písm. a) nariadenia č. 1150/2000.
- 17 Talianske orgány odpovedali listom zo 7. mája 2007 a vyjadrili svoj nesúhlas so stanoviskom Komisie. Predovšetkým tvrdili, že v prejednávanej veci nejde o „chybu“ alebo „nedbanlivosť“ orgánov, ale o škodlivé účinky podvodného konania iných osôb, ktoré nemožno pripísať štátu.
- 18 Dňa 23. októbra 2007 Komisia zaslala Talianskej republike odôvodnené stanovisko, v ktorom ju vyzvala, aby v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia prijala nevyhnutné opatrenia a zaplatila Komisii čiastku 22730818,35 eura ako vlastné príjmy Spoločenstva. Dňa 24. decembra 2007 odpovedali talianske orgány na odôvodnené stanovisko tak, že zopakovali námietky týkajúce sa výhrad Komisie.
- 19 Za týchto okolností sa Komisia rozhodla podať žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

- 20 Uznesením z 3. decembra 2008 predseda Súdneho dvora vyhovel návrhu na vstup Spolkovej republiky Nemecko ako vedľajšieho účastníka do konania na podporu návrhov Talianskej republiky.

O žalobe

O výhrade založenej na porušení článku 8 rozhodnutia 2000/597 a článkov 2, 6, 10, 11 a 17 nariadenia č. 1150/2000

Argumentácia účastníkov konania

- 21 Komisia konštatuje, že talianske colné orgány sa domnievajú, že tak neoprávnené vydanie povolení, ako aj fungovanie dotknutého colného režimu sú dôsledkom podvodu organizovaného vnútroštátnymi úradníkmi, tvrdí však, že taliansky štát nemôže odmietnuť akúkoľvek zodpovednosť za dôsledky správnych aktov prijatých v jeho mene. Taliansky štát je preto podľa názoru Komisie povinný bez toho, aby čakal na výsledok trestného konania alebo konania na účely vymáhania pohľadávky od dlžníkov, prevziať na seba finančné dôsledky konania vlastných správnych orgánov. Otázka, či mohli byť nezrovnalosti talianskym správnym orgánom pripísané z dôvodu chyby či podvodu, ktorého sa dopustili jej zamestnanci, alebo nedostatku vhodnej kontroly či systematickej protiprávnej praxe, je teda vedľajšia.

- 22 Komisia tvrdí, že v kontexte systému vlastných zdrojov Spoločenstva a s ohľadom na zásadu lojálnej spolupráce je neprípustné, aby bol členský štát zbavený svojej zodpovednosti za čiastku colného dlhu vzniknutého priamo v dôsledku skutkov, ktorých sa dopustili jeho správne orgány. Z toho vyplýva, že v prejednávanej veci nie je možné, aby Komisia znášala finančné riziko spojené s neskorším vymáhaním pohľadávok od dlžníkov.
- 23 Talianska republika poznamenáva, že skutkový základ prejednávanej veci je nesporne spojený s trestnými činmi. Vzhľadom na to, že v rámci trestnej zodpovednosti existuje subjektívna dimenzia, nemôžu byť dotknuté skutočnosti v žiadnom prípade pripísané správne orgánu, ku ktorému patrili korumpovaní úradníci.
- 24 Talianska republika pripomína, že na základe článku 17 ods. 2 nariadenia č. 1150/2000 nie sú členské štáty povinné poskytnúť Komisii čiastky, ktoré nemohli byť vybrané z dôvodu vyššej moci. Podľa tohto členského štátu sú znaky vyššej moci naplnené, pokiaľ dotknutá osoba urobila všetko, čo je obvykle v jej moci a pokiaľ z dôvodov nezávislých od jej vôle spojených s úmyselnými a podvodnými konaniami mimo jej sféru nemohla zabrániť spáchaniu postihovaného činu. Protiprávne konania úradníkov predstavujú podľa Talianskej republiky skutočnosť, ktorá sa nachádza mimo činnosť správnych orgánov a povinnosti dozoru a kontroly, ktorá im prináleží. S ohľadom na podanie žalôb proti osobám zodpovedným za tieto konania na trestné aj občianske súdy a riadnu starostlivosť prejavenu počas fázy preskúmania a trestania týchto konaní nemožno talianskemu štátu pripísať objektívnu zodpovednosť za platbu zdrojov Spoločenstva.
- 25 Komisia v replike spresňuje, že pokiaľ je vyššia moc okolnosťou zbavujúcou akejkoľvek zodpovednosti, je to preto, lebo vyplýva z udalosti mimo sféru orgánu, v rámci

ktorého k škodovej udalosti došlo a ktorý nemôže robiť nič iné, než strpieť jej škodlivé účinky. Naproti tomu v prejednávanej veci k úmyselnému aktu úradníkov došlo priamo v rámci správneho orgánu, ktorému sa činnosť dotknutých úradníkov pripisuje. Preto nejde o prípad vyššej moci, ale o protiprávne konanie vnútroštátnych správnych orgánov, ktoré možno priamo pripísať Talianskej republike.

- 26 Tento členský štát odpovedá, že keď úradník koná vo vlastnom a protiprávnom záujme, pričom vôbec neberie ohľad na funkciu, ktorú v orgáne vykonáva, vyčleňuje sa zo správneho aparátu, kam patrí. Pokiaľ by to tak nebolo, akékoľvek konanie, dokonca podvodné, ktorého sa dopustil vnútroštátny úradník, by so sebou muselo niesť zodpovednosť správneho orgánu, v prejednávanej veci správneho orgánu členského štátu, ku ktorému páchatel' abstraktne patrí.
- 27 Spolková republika Nemecko vo svojom vyjadrení vedľajšieho účastníka konania tvrdí, že Komisia nemohla v lehote stanovenej v odôvodnenom stanovisku požadovať poskytnutie vlastných zdrojov, pretože k tomuto dňu nesplnenie povinnosti pripisované dotknutému členskému štátu neexistovalo.
- 28 Spolková republika Nemecko v prvom rade tvrdí, že talianske orgány oprávnené zapísali dotknuté vlastné zdroje na účet B a nie na účet A, keďže išlo o stanovené nároky, ktoré dosiaľ nie sú uhradené a nebolo na ne poskytnuté nijaké zabezpečenie. Z judikatúry Súdneho dvora okrem toho vyplýva, že neexistovala povinnosť previesť stanovené sumy z účtu B na účet A.

29 Spolková republika Nemecko ďalej pripomína, že z článku 6 ods. 3 písm. b) v spojení s článkom 10 ods. 1 druhým pododsekom zmeneného nariadenia č. 1150/2000 vyplýva zásada, že povinnosť poskytnúť nároky zapísané na účet B predpokladá predchádzajúce vybratie súm každým členským štátom.

30 Od tejto zásady sa podľa jej názoru možno odchyliť len výnimočne na základe článku 17 ods. 2 až 4 zmeneného nariadenia č. 1150/2000. Spolková republika Nemecko dodáva, že tieto ustanovenia zmeneného nariadenia č. 1150/2000 stanovujú podmienky oslobodenia členských štátov od ich povinnosti poskytnúť Spoločenstvu vlastné zdroje zapísané na účte B, medzi ktorými je uvedená podmienka požadujúca, že sumy nemožno vybrať. Nemecká vláda sa domnieva, že pokiaľ táto podmienka nie je splnená, čiže pokiaľ sumy, ktoré vnútroštátne orgány vyhlásili za sumy, ktoré nemožno vybrať, mohli byť v skutočnosti vybrané, potom členské štáty výnimočne podliehajú povinnosti poskytnúť Komisii vlastné zdroje, a to dokonca pred ich vybratím.

31 V prejednávanej veci pritom vnútroštátne orgány nevyhlásili dotknuté sumy za sumy, ktoré nemožno vybrať, ani ich medzi také sumy nezaraďovali. Za týchto okolností treba na to, aby Komisia mohla uložiť Talianskej republike povinnosť uhradiť tieto zdroje, počkať na uplynutie päťročnej lehoty stanovenej v článku 17 ods. 2 treťom odseku zmeneného nariadenia č. 1150/2000, ktorá plynie od zapísania zdrojov na účet B. Keďže táto lehota uplynula až v júni 2008, treba z toho vyvodiť, že Talianska republika sa pred uplynutím lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, teda do konca decembra 2007, nedopustila nesplnenia povinností.

- 32 Komisia vo svojej odpovedi namieta, že na základe článku 40 štvrtého odseku štatútu Súdneho dvora Európskej únie a článku 93 ods. 4 jeho rokovacieho poriadku nemôže vedľajší účastník konania uvádzať vo svojom vyjadrení dôvody, ktoré menia alebo pretvárajú rámec sporu, ktorý je definovaný v žalobe. Argumentáciu nemeckej vlády súvisiacu so zmeneným nariadením č. 1150/2000 treba preto vyhlásiť za neprípustnú z dôvodu, že sa nachádza úplne mimo právneho rámca definovaného účastníkmi konania a nie je relevantná s ohľadom na vyjadrenia formulované talianskymi orgánmi.
- 33 Uvedená argumentácia je podľa Komisie v každom prípade neopodstatnená, lebo sa nepoužije osobitné konanie uvedené v článku 17 ods. 2 až 4 zmeneného nariadenia č. 1150/2000 ako celok ani lehota piatich rokov, ktorá je v ňom stanovená. Podľa Komisie sa toto konanie môže použiť iba na zdroje, ktoré sú legitímne uvedené na účte B, a ktoré preto nemôžu byť Komisii poskytnuté z dôvodu ich nevybrateľnosti. V prejednávanej veci boli naopak dotknuté čiastky zapísané na účet B z dôvodu chyby, ktorej sa dopustili talianske orgány, ktoré ich mali zapísať na účet A v okamihu dovozu – a nasledujúceho prečlenia – tovaru, ktorého sa týkali povolenia protiprávne vydané tými istými orgánmi.

Posúdenie Súdnyim dvorom

- 34 Ako vyplýva z článku 8 ods. 1 rozhodnutia 2000/597, vlastné zdroje Únie uvedené v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) uvedeného rozhodnutia vyberajú členské štáty, ktoré majú povinnosť poskytnúť tieto zdroje Komisii.

- 35 Podľa článku 17 ods. 1 a 2 nariadenia č. 1150/2000 sú členské štáty povinné vykonať všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili, že čiastka zodpovedajúca nárokom stanoveným podľa článku 2 tohto nariadenia bude poskytnutá Komisii. Členské štáty sú oslobodené od tejto povinnosti iba v prípade, ak nemohli sumy vybrať v dôvodov vyššej moci alebo ak sa zistí, že vyberanie je z dlhodobého hľadiska nemožné z dôvodov, ktoré im nemožno pripísať (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. novembra 2005, Komisia/Dánsko, C-392/02, Zb. s. I-9811, bod 66).
- 36 V prejednávanej veci nie sú sporné ani existencia colného dlhu, ani suma vlastných zdrojov, pričom táto suma bola navyše stanovená talianskymi orgánmi.
- 37 Talianska republika tvrdí, že nevybratie vlastných zdrojov nevyplýva z administratívnych chýb pripísateľných vnútroštátnym orgánom, ale z podvodného konania colných úradníkov, ktorí konali v zhode so zodpovednými osobami zapojenej spoločnosti. Také správanie muselo prerušiť príčinnú súvislosť existujúcu medzi správnymi orgánmi a škodovou udalosťou a umožňuje preto uznanie situácie vyššej moci v zmysle článku 17 ods. 2 nariadenia č. 1150/2000.
- 38 Takýto argument nemožno prijať.
- 39 Najskôr treba uviesť, že konanie akéhokoľvek štátneho orgánu tomuto štátu v zásade možno pripísať. Orgán zahŕňa akúkoľvek osobu alebo entitu, ktorá má toto postavenie podľa vnútroštátneho práva dotknutého členského štátu. Okolnosť, že svojím správaním taká osoba alebo entita, ktorá je oprávnená vykonávať právomoci orgánu

verejnej správy a koná ako taká, porušuje zákon, prekračuje svoje právomoci či koná v rozpore s pokynmi svojich nadriadených, tento záver nemôže vyvrátiť.

- 40 V prejednávanej veci zo správy interného auditu z 18. februára 2003 odovzdanej talianskou colnou správou Komisii vyplýva, že rozhodnutiami z 27. februára a 7. apríla 1997 príslušné colné orgány vydali spoločnosti Fonderie protiprávne povolenia na zriadenie dvoch súkromných colných skladov typu C a prepracovanie hliníkových ingotov, ktoré sa v týchto skladoch nachádzali, na hliníkový odpad, čím dotknuté výrobky oslobodili od cla, hoci by clu obvykle podliehali.
- 41 Zo správy takisto vyplýva, že uvedené protiprávne akty viedli k tomu, že neboli stanovené nároky na vlastné zdroje Únie a tieto vlastné zdroje neboli v rokoch 1997 až 2002 vybraté.
- 42 Je nesporné, že v okamihu, keď boli protiprávne povolenia úradníkmi colnej správy vydané, úradníci vykonávali svoje funkcie.
- 43 Úkony vykonané úradníkmi pri výkone svojich funkcií musia byť považované za úkony vykonané v rámci samotného správneho orgánu.
- 44 Za týchto okolností sa zdá, že protiprávne konanie vnútroštátnych správnych orgánov musí byť pripísané Talianskej republike.

- 45 Ďalej sa vynára otázka, či sa tento štát môže dovolávať dôvodov vyššej moci v zmysle článku 17 ods. 2 nariadenia č. 1150/2000, aby mohol byť oslobodený od povinnosti poskytnúť čiastky zodpovedajúce stanoveným nárokom.
- 46 Podľa ustálenej judikatúry treba pod pojmom „vyššia moc“ rozumieť neobvyklé a nepredvídateľné okolnosti, ktorých dôsledkom nebolo možné zabrániť napriek vynaloženiu všetkej starostlivosti (pozri najmä rozsudky z 5. februára 1987, Denkavit Belgie, 145/85, Zb. s. 565, bod 11, ako aj z 5. októbra 2006, Komisia/Nemecko, C-105/02, Zb. s. I-9659, bod 89, a Komisia/Belgicko, C-377/03, Zb. s. I-9733, bod 95).
- 47 Jedným zo základných prvkov pojmu vyššia moc je existencia okolnosti nezávislej od osoby, ktorá sa jej chce dovolávať, to znamená, že dôjde ku skutočnosti, ktorá nastane mimo sféry vplyvu tejto osoby.
- 48 Ako okrem toho uviedla generálna advokátka v bode 31 svojich návrhov, Talianska republika sa nemôže námietkou existencie vyššej moci oslobodiť od akejkoľvek zodpovednosti tým, že uvedie, že k odhaleniu existujúcich nezrovnalostí nedošlo v rámci obvyklých kontrol, ale až v dôsledku sťažnosti konkurenčného podniku. Keďže príčina nevybratia ciel sa nachádza v oblasti zodpovednosti Talianskej republiky, nezáleží už na tom, aké konkrétne opatrenia mohli alebo nemohli viesť k zabráneniu predmetným konaniam.
- 49 Úvahy v predchádzajúcich bodoch svedčia o tom, že správanie dotknutých colných úradníkov v prejednávanej veci nemožno považovať za nezávislé od správneho

orgánu, ku ktorému patria. Okrem toho sa nepreukázalo, že dôsledkom tohto správania pripísateľného Talianskej republike sa nemohlo zabrániť napriek starostlivosti, ktorú mohol tento členský štát preukázať. Tento členský štát sa teda nemôže odvolávať na vyššiu moc, aby mohol byť zbavený povinnosti poskytnúť Komisii vlastné zdroje Únie.

- 50 Nakoniec, pokiaľ ide o povinnosť Talianskej republiky poskytnúť Komisii čiastku zodpovedajúcu stanoveným nárokom, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry, ak aj mala chyba colných orgánov členského štátu za následok, že vlastné zdroje Únie neboli vybraté, taká chyba nemôže spochybníť povinnosť dotknutého členského štátu zaplatiť zistené nároky, ako aj úroky z omeškania (pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia/Dánsko, už citovaný, bod 63, a z 19. marca 2009, Komisia/Taliansko, C-275/07, Zb. s. I-2005, bod 100).
- 51 Za týchto okolností si členský štát, ktorý sa zdrží zistenia vzniku nároku Únie na vlastné zdroje a poskytnutia zodpovedajúcej čiastky Komisii bez toho, aby bola splnená jedna z podmienok stanovených v článku 17 ods. 2 nariadenia č. 1150/2000, neplní povinnosti vyplývajúce z práva Únie, a najmä z článkov 2 a 8 rozhodnutia 2000/597 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. októbra 2007, Komisia/Dánsko, C-19/05, Zb. s. I-8597, bod 32).
- 52 Pokiaľ ide ďalej o vedľajšie účastníctvo Spolkovej republiky Nemecko na podporu návrhov Talianskej republiky, treba uviesť nasledujúce poznámky.

- 53 Podľa článku 40 štvrtého odseku Štatútu Súdneho dvora môže návrh na vstup do konania ako vedľajší účastník obsahovať iba návrhy podporujúce jedného z účastníkov konania.
- 54 Navyše článok 93 ods. 5 rokovacieho poriadku Súdneho dvora okrem iného stanovuje, že vyjadrenie vedľajšieho účastníka obsahuje dôvody a tvrdenia vedľajšieho účastníka.
- 55 Aj keď Spolková republika Nemecko navrhuje rovnako ako Talianska republika zamietnutie žaloby Komisie, predkladá vo svojom vyjadrení vedľajšieho účastníka doplňujúci dôvod obhajoby vo vzťahu k dôvodom, o ktoré členský štát oprel svoju argumentáciu. Spolková republika Nemecko tým preto neporušila vyššie uvedené ustanovenia štatútu a rokovacieho poriadku Súdneho dvora (pozri v tomto zmysle rozsudky z 23. februára 1961, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Vysoký úrad*, 30/59, Zb. s. 1, a z 15. júla 2004, *Španielsko/Komisia*, C-501/00, Zb. s. I-6717, body 131 až 157).
- 56 Vyjadrenie vedľajšieho účastníka Spolkovej republiky Nemecko teda musí Súdny dvor preskúmať.
- 57 Dôvod uplatnený Spolkovou republikou Nemecko založený na tom, že v čase plynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku nedošlo k nesplneniu povinnosti vytýkanému Talianskej republike, spočíva na predpoklade, že v prejednávanej veci možno uplatniť zmeny zavedené nariadením č. 2028/2004 vo vzťahu k nariadeniu č. 1150/2000, a najmä článku 17 ods. 2 tohto nariadenia.
- 58 Spolková republika Nemecko totiž tvrdí, že vzhľadom na to, že talianske orgány nevyhlásili dotknuté sumy za sumy, ktoré nemožno vybrať, ani ich za také nepovažovali, treba počkať na uplynutie päťročnej lehoty stanovenej v článku 17 ods. 2 zmeneného

nariadenia č. 1150/2000, ktorá plynie od zapísania stanovených nárokov na účet B – to znamená od marca, júna a júla 2003 –, aby Komisia mohla uložiť talianskej vláde povinnosť ich úhrady. Vzhľadom na to, že táto lehota pred júnom 2008 ešte neuplynula, zdá sa, že Talianska republika sa pred uplynutím lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, čiže do konca decembra 2007, nesplnenia povinností nedopustila.

- 59 V tomto ohľade treba pripomenúť, že v konaní o nesplnení povinnosti sa navrhuje, aby sa určilo, že Talianska republika si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z práva Únie, v dôsledku jej odmietnutia poskytnúť Komisii vlastné zdroje Únie, ktoré vyplývajú z dovozov uskutočnených v rokoch 1997 až 2002 a pre ktoré boli stanovené nároky zapísané týmto členským štátom na účet B v priebehu marca, júna a júla roku 2003, zatiaľ čo nariadenie č. 2028/2004 nadobudlo účinnosť až 28. novembra 2004.
- 60 Podľa ustálenej judikatúry sa všeobecné procesné pravidlá vzťahujú na všetky spory riešené v čase nadobudnutia účinnosti týchto pravidiel na rozdiel od hmotnoprávných predpisov, ktoré sa spravidla vykladajú tak, že sa nevzťahujú na skutočnosti existujúce pred ich nadobudnutím účinnosti (pozri najmä rozsudky z 12. novembra 1981, *Meridionale Industria Salumi a i.*, 212/80 až 217/80, Zb. s. 2735, bod 9, ako aj z 1. júla 2004, *Tsapalos a Diamantakis*, C-361/02 a C-362/02, Zb. s. I-6405, bod 19).
- 61 Článok 17 ods. 2 zmeneného nariadenia č. 1150/2000 zavádza nové konanie umožňujúce správnym orgánom členských štátov buď vyhlásiť, že určité sumy stanovených nárokov sú sumami, ktoré nemožno vybrať, alebo sa domnievať, že sumy stanovených nárokov sa považujú za sumy, ktoré nemožno vybrať, najneskôr po uplynutí piatich rokov odo dňa, ku ktorému bola suma stanovená. Tieto sumy sa s konečnou platnosťou

odpíšu z účtu B a s výhradou námietky Komisie voči dôvodom uplatneným členskými štátmi založeným na vyššej moci alebo na iných dôvodoch, ktoré im nemôžu byť pripísané, nemusia členské štáty tomuto orgánu uvedené čiastky poskytnúť.

- 62 Zmenou článku 17 ods. 2 nariadenia č. 1150/2000 chcel zákonodarca Únie vytvoriť nový procesný mechanizmus, aby napravný nedostatky starého systému dvojitého účtovníctva tým, že stanovil, že niektoré sumy stanovených nárokov, ktoré nemohli byť vybraté, prestanú byť uvádzané na účte B bez toho, aby ich členské štáty museli poskytnúť Komisii.
- 63 Taký cieľ vyplýva najmä zo odôvodnenia č. 6 nariadenia č. 2028/2004, podľa ktorého „Systém dvojitého účtovníctva zavedený v roku 1989 bol stanovený s cieľom oddeliť splatené a neuhradené povinnosti. Tento systém len čiastočne splnil svoje ciele, čo sa týka mechanizmu použitého na vyrovnanie položiek zo samostatného účtu [B]. Kontroly Európskeho dvora audítorov a Komisie zvýraznili opakujúce sa nedostatky vo vedení samostatného účtu [B], pre ktoré účet nezobrazuje skutočnú situáciu, ktorá sa týka opätovného získania. Samostatný účet [B] by mal byť očistený od tých súm, pri ktorých je opätovné získanie na konci daného obdobia nepravdepodobné, a ktorých zachovanie poskytuje nepresný zostatok.“
- 64 Pokiaľ ide o ustanovenia procesnej povahy, treba ich v súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 60 tohto rozsudku na predmetný spor uplatniť.

- 65 Na úvod však treba uviesť, že možnosť členských štátov byť oslobodené od povinnosti poskytnúť Komisii čiastky zodpovedajúce stanoveným nárokom vyžaduje nielen dodržanie podmienok uvedených v článku 17 ods. 2 zmeneného a doplneného nariadenia č. 1150/2000, ale aj to, aby boli uvedené nároky riadne zapísané na účet B.
- 66 Článok 6 ods. 1 nariadenia č. 1150/2000 totiž stanovuje, že členské štáty musia viesť pre vlastné zdroje účtovníctvo v štátnej pokladnici alebo nimi určenom orgáne. Podľa odseku 3 písm. a) a b) toho istého článku sú členské štáty povinné zapísať na účet A nároky zistené v súlade s článkom 2 tohto nariadenia najneskôr v prvý pracovný deň po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bol nárok zistený, bez toho, aby bola dotknutá možnosť zapísať v rovnakej lehote na účet B zistené nároky, ktoré „ešte neboli vybrané“ a „nebola za ne poskytnutá zábezpeka“, ako aj nároky v prípade, že oprávnenosť zistených nárokov, „za ktoré sa poskytla zábezpeka, je namietaná a že tieto čiastky sa po urovnaní sporov vyplývajúcich z takéhoto namietania môžu zmeniť“ (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Nemecko, už citovaný, bod 74).
- 67 Navyše na účely poskytovania vlastných zdrojov článok 9 ods. 1 nariadenia č. 1150/2000 stanovuje, že každý členský štát pripíše vlastné zdroje na účet založený na tento účel v mene Komisie v súlade s postupom stanoveným v článku 10 tohto nariadenia. V súlade s odsekom 1 článku 10 sa pripísanie vlastných zdrojov po odpočítaní nákladov na vyberanie vykoná najneskôr v prvý pracovný deň po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bol nárok zistený v súlade s článkom 2 toho istého nariadenia, s výnimkou nárokov zapísaných na účet B podľa článku 6 ods. 3 písm. b) tohto nariadenia, pri ktorých sa pripísanie vykoná najneskôr v prvý pracovný deň po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom boli nároky „uhradené“ (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Nemecko, už citovaný, bod 75).

- 68 Zapísanie vlastných zdrojov na účet B tak odráža výnimočnú situáciu, ktorá sa vyznačuje skutočnosťou, že členské štáty môžu buď na základe článku 6 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 1150/2000 neposkytnúť tieto nároky po ich stanovení Komisií, pretože doposiaľ neboli uhradené, alebo na základe článku 17 ods. 2 tohto nariadenia to nemusia urobiť, pokiaľ sa potvrdí, že uvedené nároky nemožno uhradiť z dôvodov vyššej moci alebo z iných dôvodov, ktoré im nemožno pripisovať.
- 69 Za týchto okolností, aby bolo možné mať prospech z takej výnimočnej situácie, je nevyhnutné, aby členské štáty vykonali zápis stanovených nárokov na účet B v súlade s právom Únie.
- 70 V prejednávanej veci nestanovenie a nevybratie nárokov na vlastné zdroje Únie vyplývajúcich z ciel z dovozov, ktoré uskutočnila spoločnosť Fonderie v rokoch 1997 až 2002, vychádza z konania talianskych colných úradníkov, ktoré musí byť, ako konštatoval Súdny dvor v bode 46 tohto rozsudku, pripísané Talianskej republike.
- 71 Pokiaľ by uvedené konanie bolo v súlade s povinnosťami uloženými najmä článkom 2 ods. 1 a 2, ako aj článkom 6 ods. 3 písm. a) nariadenia č. 1150/2000, boli by nároky na dotknuté vlastné zdroje stanovené pri uskutočnení dovozu a jeho neskoršom preclení, a z tohto dôvodu by boli zapísané na účet A najneskôr prvý pracovný deň po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom boli nároky stanovené.
- 72 Z toho vyplýva, ako uviedla generálna advokátka v bode 77 svojich návrhov, že s Talianskou republikou sa jednak musí pre obdobie rokov 1997 až 2002 zaobchádzať

rovnako, ako keby nároky stanovila a zapísala ich na účet A. Okrem toho sa tento členský štát nemôže dovolávať splnenia podmienok pre zapísanie na účet B, pretože tým, že nestanovil nároky, sám vytvoril podmienky na uplatnenie článku 6 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 1150/2000.

- 73 Keďže talianske orgány neoprávnene zapísali nároky na vlastné zdroje na účet B, nemôžno na ne použiť ustanovenia článku 17 ods. 2 zmeneného nariadenia č. 1150/2000.
- 74 Doplňujúci dôvod obhajoby vznesený Spolkovou republikou Nemecko preto treba zamietnuť.

O výhrade založenej porušením článku 10 ES

- 75 Pokiaľ ide o porušenie článku 10 ES, ktorého sa takisto dovoláva Komisia, stačí uviesť, že nie je potrebné konštatovať nesplnenie všeobecných povinností obsiahnutých v ustanoveniach tohto článku, ktoré by sa líšilo od zisteného nesplnenia osobitných povinností, ktorými bola Talianska republika viazaná na základe článku 8 rozhodnutia 2000/597 a článkov 2, 6, 10, 11 a 17 nariadenia č. 1150/2000 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. októbra 2007, Komisia/Dánsko, už citovaný, bod 36).

76 S ohľadom na všetko, čo bolo uvedené vyššie, treba konštatovať, že Talianska republika si tým, že odmietla Komisii poskytnúť vlastné zdroje zodpovedajúce colnému dlhu, ktorý vznikol v dôsledku protiprávnych povolení na zriadenie a prevádzku colných skladov typu C v Tarente, vydaných od 27. februára 1997 Direzione Compartimentale delle Dogane per le Regioni Puglia e Basilicata so sídlom v Bari, a následných povolení na prepracovanie pod colným dohľadom a aktívny zošľachtovací styk až do ich zrušenia 4. decembra 2002, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 8 rozhodnutia 2000/597 a článkov 2, 6, 10, 11 a 17 nariadenia č. 1150/2000.

O trovách

77 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazat' Taliansku republiku na náhradu trov konania a Talianska republika nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazat' ju na náhradu trov konania. Podľa odseku 4 toho istého článku Spolková republika Nemecko znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol a vyhlásil:

- 1. Talianska republika si tým, že odmietla poskytnúť Komisii Európskych spoločenstiev vlastné zdroje zodpovedajúce colnému dlhu, ktorý vznikol v dôsledku protiprávnych povolení na zriadenie a prevádzku colných skladov typu C v Tarente, vydaných od 27. februára 1997 Direzione Compartimentale delle Dogane per le Regioni Puglia e Basilicata so sídlom v Bari, a následných**

povolení na prepracovanie pod colným dohľadom a aktívny zošľachťovací styk až do ich zrušenia 4. decembra 2002, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 8 rozhodnutia Rady 2000/597/ES, Euratom z 29. septembra 2000 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev a článkov 2, 6, 10, 11 a 17 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 z 22. mája 2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 94/728/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov Spoločenstiev.

- 2. Talianska republika je povinná nahradiť trovy konania.**

- 3. Spolková republika Nemecko znáša svoje vlastné trovy konania.**

Podpisy